

ПРОЦЕДУРА ЗМІН СУБРЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Лілія Малярчук, радниця Програми «U-LEAD з Європою»

У Польщі питання зміни кордонів на субрегіональному рівні закріплені у Законі «Про місцеве самоврядування повіту» (повіт – відповідник району). Згідно Статті 3 цього Закону, Уряд Польщі (Рада Міністрів) має такі повноваження:

- 1) Утворювати, об'єднувати, ділити чи ліквідувати повіти
- 2) Визначати чи змінювати межі та назву повіту
- 3) Визначати та змінювати адміністративний центр повіту

Окрім того, Уряд Польщі може врегульовувати вищенаведені питання у межах своїх повноважень на запит:

- 1) Ради повіту
- 2) Ради міста окружного (відповідник міста районного значення) значення
- 3) Ради гміни (відповідник нашої громади).

Уряд Польщі відповідає за раціональний територіальний поділ держави. Однак право змінювати адміністративно-територіальний поділ у Польщі належить як законодавчій владі (у формі закону), так і Уряду Польщі (у формі підзаконного акту - постанови). Це означає, що постанови Уряду щодо поділу на субрегіональному рівні повинні відповідати закону «Про місцеве самоврядування повіту» і повинні застосовуватися лише у випадку необхідності нового територіального поділу, але у жодному разі не тоді, коли Уряд вважає таку зміну просто бажаною. Усі зміни повинні відповідати нормам, встановленим законом.

Стаття 3 Закону «Про місцеве самоврядування повітів» визначає критерії встановлення меж повітів. Відповідно до цієї статті, Уряд повинен:

- назвати гміни, які будуть частиною повіту
- при зміні меж повіту забезпечити, щоб територія повіту була однорідною щодо густоти населення та просторової організації
- повинні бути взятими до уваги суспільні, культурні та торговельні зв'язки повіту
- провести оцінку та забезпечити здатність органу місцевого самоврядування при зміні меж повіту виконувати публічні завдання.

Важливе положення закону визначає, що перед прийняттям постанови необхідно подати запит про надання висновку відповідних рад, на які може вплинути таке рішення. У випадку, якщо протягом 3-місячного строку відповідна рада не підготує такий висновок, критерії наявності такого висновку вважаються дотриманими.

Перш ніж підготувати такий висновок, ради повинні провести консультації з громадськістю (мешканцями) щодо цього питання. Відповідний Міністр також може

подати запит на висновок ради ґміни, але це необов'язково. У випадку, якщо заплановані зміни виходять за межі воєводств (відповідник областей) – необхідний додатковий висновок воєводського сеймику.

Тлумачення вищевказаних законодавчих положень вказує на те, що видаючи постанову Уряд одночасно стверджує, що було дотримано вищенаведені критерії. Звичайно, перед цим Уряд повинен взяти до уваги висновки рад повітів, міст окружного значення чи рад ґмін, яким повинні передувати консультації з громадськістю (мешканцями).

Однак у випадку, якщо Уряд видає постанову на запит ради повіту, міста окружного значення, ради ґміни, застосовується постанова, яка визначає порядок та необхідні документи, які долучаються до такого запиту. Такий порядок має наступні додаткові критерії:

- обґрунтування змін територіального поділу субрегіонального рівня
- карти
- інформація, що підтверджує аргументи обґрунтування
- висновок воєводи (наглядний орган у Польщі), який відповідає за повіт або місто окружного значення.

Детальніше цей запит (ради повіту, міста окружного значення, ради ґміни) повинен включати:

- суть змін адміністративно-територіального поділу субрегіонального рівня та їхнє обґрунтування
- основні статистичні дані щодо кількості населення та площі повіту
- підрахунок приблизної вартості запропонованих змін
- підрахунок приблизних доходів та видатків повіту згідно запропонованих змін на наступний бюджетний рік
- результати консультацій з громадськістю з інформацією про кількість людей, що мають право голосу, кількість людей, що взяли участь у голосуванні, кількість людей, що голосували за, проти та утрималися від голосування
- рішення заявника про проведення консультацій з громадськістю та їх результат або пояснення, чому вони не були проведені
- рішення, що містить вищезазначений висновок про зміну меж
- топографічна карта у масштабі 1:25 000 або 1:50 000 із зазначенням чинних меж повіту та адміністративних центрів разом із запропонованим місцем для зміни
- витяг із плану місцевого зонування ґміни або ґмін, які зазначені у запиті, де береться до уваги основна функція, інфраструктура, технічна, суспільна, комунікаційна системи, способи управління територією, інші документи, що можуть впливати на запит

- у випадку, якщо запит стосується змін адміністративного центру або зміни назви повіту, потрібна інформація щодо адміністративних центрів усіх територіальних одиниць виконавчих органів влади, управлінь, інспекцій до та після зміни.

Також ця постанова містить певні часові рамки, які враховують бюджетний процес при розгляді таких запитів, які повинні бути розглянуті протягом року з моменту подачі, але не пізніше 31-ого липня року, який передує бюджетному року протягом якого ця зміна вступає в дію.

Вищенаведений аналіз демонструє, що у законі «Про місцеве самоврядування повіту» не передбачено вичерпний перелік критеріїв для зміни [одиниць] субрегіонального рівня, оскільки це може призвести до обмеження Уряду у прийнятті рішення щодо зміни меж повіту. У ньому не згадуються такі критерії, як кількість мешканців повіту, густота населення, середня площа повіту, показники доступності громадян до соціальної та технічної інфраструктури, державних, культурних установ та систем комунікації. Однак, деякі із цих критеріїв важливі у випадку запиту ради повіту, міста окружного значення, ради ґміни про зміну територіального устрою повіту.

Висновки

Досвід Польщі показує, що дуже важливим є проведення консультацій з громадськістю перед прийняттям постанови про зміну адміністративно-територіального поділу. Також важливо отримати висновок щодо цього питання відповідних рад, на які може вплинути таке рішення. Іншим важливим уроком є те, що повинна існувати чітка процедура узгоджень зміни адміністративного устрою з бюджетним процесом. Окрім цього, важливим є розрахунок приблизних витрат на зміну територіального поділу та оцінка здатності органу місцевого самоврядування субрегіонального рівня виконувати свої завдання після зміни адміністративно-територіального устрою.